

Natasja is slachtoffer van de Toeslagenaffaire

‘Al dat leed, dat valt gewoon niet te compenseren’

Toen Natasja (32) in 2010 een onverwachte aanslag kreeg van de Belastingdienst, dacht ze nog dat het allemaal wel los zou lopen. Maar het was slechts het begin van onnoemelijk veel ellende, die negen jaar later de naam Toeslagenaffaire zou krijgen.

Natasja vertelt over de schaamte, het verdriet en de angst die jarenlang haar leven hebben beheerst en haar onder meer haar relatie en haar gezondheid kostten. “Vaak zaten we thuis, met de gordijnen dicht. Tegen de kinderen zeiden we dat ze stil moesten zijn, dan konden de deurwaarders ons niet horen. Dat hielp niet altijd.”

“In 2010 begon de ellende. Ik woonde in Amsterdam, met mijn dochter die toen een jaar oud was. Ik werkte fulltime en maakte gebruik van kinderopvang. Ik zou naar Rotterdam verhuizen om daar te gaan samenwonen en later te trouwen met mijn vriend. Om die reden zette ik de kinderopvang stop. Dat is niet goed gegaan, maar tegen de tijd dat ik dat ontdekte, was het te laat. De Belastingdienst had een maandbedrag te veel overgemaakt naar de kinderopvang en vorderde dat uiteindelijk terug. Bij mij. Het ging allemaal een beetje

langs me heen. Bij het aanvragen van de toeslagen kon je namelijk aangeven of je wilde dat het geld naar jou overgemaakt zou worden, of rechtstreeks naar de kinderopvang. Ik had voor optie twee gekozen. Lekker

makkelijk, dacht ik destijds, dan zou het allemaal vanzelf geregeld worden. Maar dat geld terugbetalen, daar was ik verantwoordelijk voor. Ik moest zelf dat geld terug zien te krijgen van de opvang.”

Twijfel

“Ik verhuisde naar Rotterdam, richtte me op mijn nieuwe leven en ging ervan uit dat het wel goed zou komen. Dat gebeurde echter niet. Ik nam contact op met de kinderopvangorganisatie, maar kreeg geen duidelijk antwoord. Ondertussen wilde de Belastingdienst dat geld maar hebben. Drieduizend euro, een betalingsregeling was niet mogelijk. Uiteindelijk kreeg ik bericht van de opvang: ze

‘Het maakte ze niet uit wie er gelijk had, ik moest ervoor zorgen dat dat geld terugkwam’

Tekst: Jet Hoogenwaard - Foto: privebezig

‘Ik hoef niet rijk te zijn, ik wil alleen maar verder met mijn leven, op een normale manier’

beweerden dat ik die betreffende maand wél kinderopvang had genoten. Dat was helemaal niet zo, ik woonde toen al in Rotterdam, maar ondanks dat stelden ze toch een factuur op. Voor de Belastingdienst maakte het allemaal niet uit wie er gelijk had, ik moest ervoor zorgen dat dat geld terugkwam. Ik zat in een situatie waarvan ik niet wist hoe ik eruit moest komen en twijfelde aan mezelf: had ik soms iets niet goed gedaan? En waarom kon ik dit niet via een betalingsregeling oplossen? Drieduizend euro is erg veel om in één keer terug te moeten betalen, dat geld hadden we niet. Daarbij moest de kinderopvangorganisatie daar eigenlijk zorg voor dragen, maar ik wilde er ook vanaf. Ik wilde dus graag aan het werk om alles te kunnen afbetalen, maar het viel niet mee om een baan te vinden. Het was inmiddels crisistijd en bovendien raakte ik zwanger van mijn tweede. Ik besloot

tijdelijk te stoppen met solliciteren, want mijn gezondheid liet te wensen over: ik had last van zwangerschapssuiker en kreeg met achtentwintig weken al weeën. Ik ging ziekenhuis in, ziekenhuis uit. Toch wilde ik graag aan het werk, dus ik besloot me uiteindelijk te laten omscholen

directrice een en al begrip. Ik kon gewoon gaan werken, zei ze, want de Belastingdienst zou toch met terugwerkende kracht alles uitbetalen. Het was pittig, mijn nieuwe baan in de zorg, maar ik werkte met veel plezier. Een paar weken nadat ik daar was begonnen, kreeg ik een brief van de Belastingdienst. Ik had

‘Wij móesten iets fout gedaan hebben. De Belastingdienst deed zoiets toch niet zomaar?’

voor een baan in de zorg. Ondertussen stopte ik de enveloppen van de Belastingdienst ongeopend in een la. Ik kon er niets mee, ik moest eerst mijn kindje veilig op de wereld zetten én aan een baan zien te komen. Als dat was gelukt, zou ik het allemaal wel rechtekken.”

Keihard

“Een paar maanden na de bevalling, het was inmiddels 2012, ging ik aan het werk. Daarvoor had ik weer kinderopvang nodig. Toen móést ik wel onder ogen zien hoe hoog mijn schuld was. Het bedrag was inmiddels gegroeid tot negenduizend euro. Bij de Belastingdienst waren ze keihard: ik had een schuld, die had ik niet op tijd afbetaald, dus kwamen er bedragen bovenop. Maar bij de kinderopvangorganisatie waar ik terecht kwam, een gastouderbureau, was de

inderdaad recht op kinderopvangtoeslag, maar de schuld zou ermee verrekend worden. Dat betekende dat ik een deel van de kinderopvang van mijn salaris moest gaan betalen. Maar dat was nooit genoeg! Stoppen met werken was ook geen optie, dan zou ik helemaal niets krijgen. En inmiddels waren de kinderen al een tijdje naar de opvang geweest, die kosten moest ik sowieso zien op te hoesten.”

Vreemde blikken

“Mijn man en ik dachten: we gaan gewoon extra ons best doen om geld bij elkaar te sprokkelen om het allemaal te betalen. Maar op een bepaald moment stonden we wel voor de keuze: betalen we de opvang of betalen we gas en licht? Mijn derde kindje werd geboren, ook een meisje, en we probeerden zo veel mogelijk te besparen op van alles en nog wat. Maar in de

periode daarna werd ons wel duidelijk dat het bedrag gewoon te groot was. Door de starre houding van de Belastingdienst was er ook amper ruimte om eruit te kunnen komen. Inmiddels hadden we een andere oppas, maar omdat we haar niet konden betalen, stuurde ze op een dag wat brede types op ons af om haar geld te krijgen. Toen zijn we geld gaan lenen bij familie. We merkten al snel dat er met vreemde blikken naar ons werd gekeken: wij móesten wel iets fout gedaan hebben. Als we vertelden hoe het in elkaar zat, werden we niet zomaar geloofd. De Belastingdienst deed zoiets toch niet voor niets?

Ik schaamde me. Misschien was er toch iets wat ik anders had moeten doen? Ik praatte er het liefst niet over, dat was te moeilijk. Er was steeds minder geld om er verzorgd uit te zien, ook daarom kwam ik mensen niet graag meer onder ogen. Vaak zaten we thuis, met de gordijnen dicht. Tegen de kinderen zeiden we dat ze stil moesten zijn, dan konden de deurwaarders ons niet horen. Dat hielp niet altijd. Soms kwamen ze, met de politie, en dan ramden ze op de deuren. Heel beangstigend was dat.”

Welles-nietes

“In 2015 kreeg ik een aanslag van de Belastingdienst: de schuld was inmiddels opgelopen tot dertigduizend euro. In paniek belde ik ze. Toen bleek dat ik volgens hun administratie nooit gebruik had gemaakt van de eerste kinderopvang, nadat ik in Rotterdam was gaan werken. Het gastouderbureau met de

begripvolle directrice bleek failliet te zijn. Het geld dat dit gastouderbureau had ontvangen, was nooit uitbetaald aan de gastouder, en daarnaast hadden ze geen enkele administratie naar de Belastingdienst verstuurd. Daar werd ik op afgerekend! Ik moest met bewijsstukken komen. De maanden daarna ben ik druk bezig geweest met het verzamelen van allerlei papieren. Maar dat bewijs werd uiteindelijk afgewezen, omdat er één stuk niet bij zat: de jaaropgave. De directrice beweerde dat ze die wel had opgestuurd en het draaide vervolgens uit op een welles-nietesspelletje dat ik verloor. Maar die jaaropgave heb ik nooit ontvangen en de gevolgen daarvan waren immens voor mij.”

Bewindvoering

“Beslaglegging op beslaglegging volgde. Ik besepte dat ik hier niet zelf meer uit zou komen. Daarom besloot ik bij de gemeente om hulp te vragen. Die kreeg ik, hoewel ik merkte dat ik daar ook niet helemaal werd geloofd. Er kwam een vrijwilliger langs om samen met ons te bekijken hoe de financiële situatie ervoor stond. Alle enveloppen werden geopend, alle schulden op een rijtje gezet. Het vloog me aan toen ik zag hoe groot de puinhoop inmiddels was geworden, maar tegelijkertijd was ik blij dat er nu in elk geval iets gebeurde. Er werd bewindvoering voorgesteld aan ons. Dat hield in dat we leefgeld zouden krijgen en dat een bewindvoerder ondertussen zorg zou dragen voor het afbetalen van onze schulden.

Daarmee gaven we de controle over onze financiën weg, maar het zou wat rust brengen. We gingen akkoord, ook omdat we verder geen lichtpuntje meer zagen. Helaas bood dit ook niet de oplossing waar we op hoopten. De bewindvoerder die we hadden, deed zijn werk niet, zo bleek later. Er was ook totaal geen sprake van empathie en alle vragen die ik had, werden genegeerd.”

Miskraam

“Er volgde tegenslag op tegenslag. Ik was op dat moment aan het werk als locatiemanager bij een woonzorginstelling en ik kreeg te maken met een cliënt die zich bezighield met criminele activiteiten. Dat gaf mij het gevoel dat ik voortdurend over mijn schouder moest kijken. Uiteindelijk kon ik daardoor mijn werk niet goed meer doen en kwam ik thuis te zitten. In de zomer van datzelfde jaar dachten we dat onze auto was gestolen, maar we kwamen er al snel achter

‘Soms kwamen ze langs en dan ramden ze op de deuren. Heel beangstigend was dat’

dat er beslag was gelegd. Een paar dagen daarna ontdekte ik dat ik weer zwanger was. Dat bracht ook allemaal emoties met zich mee. Zes weken later kreeg ik een miskraam. Ik was verdrietig en voelde me daarnaast ontzettend schuldig.

Misschien had het kindje aangevoeld dat ik twijfelde of ik hem of haar wel een goede toekomst kon bieden. In het najaar kwam de volgende klap: na ruim twintig jaar trouwe dienst werd mijn partner ontslagen. De spanningen thuis en de beslagleggingen hebben daar zeker een aandeel in gehad. Tot overmaat van ramp ging vlak voor de verjaardag van mijn dochter de verwarmingsketel kapot. We sliepen samen in één kamer om elkaar warm te houden. Om ons te wassen kookte ik water voor in de badkuip en in het weekend werden we door mijn moeder opgehaald om naar Amsterdam te komen. Met de kinderen ging het slecht op school en we praatten niet meer met elkaar. Daar was geen ruimte voor, emotioneel gezien. We waren alleen nog maar bezig met de vraag: hoe krijgen we brood op tafel? Hardop uitspreken dat we in armoede leefden, deden we niet.”

Leger des Heils

“In de eerste week van december kregen we bericht van de rechtbank: onze bewindvoerder, van wie we al die tijd maar bar weinig hadden gehoord, was ontslagen wegens frauduleuze praktijken. ▶

Dat zorgde voor verwarring, want ik kreeg nog steeds salaris, maar waar ging dat geld dan naartoe? In die maand werden we aangemeld bij allerlei instanties om de feestmaand door te kunnen

‘Toen de verwarmingsketel kapot ging, sliepen we met z’n allen in één kamer om elkaar warm te houden’

komen. Zo kwamen we terecht bij de Voedselbank en ontvingen we van het Leger des Heils extra voedselpakketten. Het was een dieptepunt, het voelde alsof ik had gefaald als ouder. Wat had ik gedaan dat het zover had kunnen komen?

In januari werd er een nieuwe bewindvoerder aangesteld die orde op zaken moest stellen. Langzaam maar zeker werd duidelijk hoe groot de ravage was die onze eerste bewindvoerder had achtergelaten. Er was niets betaald aan onze vaste lasten, er was niets gedaan aan onze schulden. Alles was verdriedubbeld. Ik leefde mijn leven op de automatische piloot. Gelukkig kreeg ik hulp van familieleden, die inmiddels wel inzagen dat ik er niets aan kon doen, maar toch bleef het zwaar. De spanningen tussen mij en mijn partner liepen hoog op en in augustus 2019 trok ik het niet meer. We gingen uit elkaar.”

Beroerte

“En toen kwam er plotseling heel veel aan het licht over wat later de Toeslagenaffaire genoemd zou worden. Pieter Omtzigt en Renske Leijten hebben zich sterk gemaakt

voor alle gedupeerden en daar ben ik hen echt ontzettend dankbaar voor.

Inmiddels is er een serviceteam opgericht dat moet bepalen hoeveel schade gedupeerden precies hebben geleden en dat zal dan vervolgens gecompenseerd worden. Dat is natuurlijk goed nieuws, maar al het leed dat we met z’n allen hebben moeten doormaken, en nog steeds doormaken, valt gewoon niet te compenseren. De tijd kun je niet terugdraaien.

Ik zit in een Facebook-groep voor gedupeerden en sommige gevallen zijn nog schrijnender dan het mijne. Mensen die een einde aan hun leven hebben gemaakt, kinderen die uit huis zijn geplaatst... En er zijn ook heel wat relaties gesneuveld door de geldproblemen.

Op dit moment zit ik zelf thuis. Ik heb een beroerte gehad en ben daarvan aan het revalideren. Ik kan het natuurlijk niet met zekerheid zeggen, maar alle

moelijkheden van de afgelopen jaren hebben daar vast een aandeel in gehad. Maar ondanks alles kijk ik vol hoop naar de toekomst. Mijn ex en ik zijn inmiddels weer bij elkaar, we kunnen er samen voor de kinderen zijn.”

Openheid

“Vorig jaar ben ik openlijk gaan praten over onze situatie. Mijn moeder zei: ‘Je hebt niet gelogen, je hebt niet bedrogen en je hebt van niemand gestolen. Je mag hier gewoon open over zijn.’

Weten dat ik niet de enige ben, heeft daarbij ook geholpen. Ik ben hierover geïnterviewd door RTL en mijn dochter heeft in een SIRE-campagne gezeten, waarin ze samen met een aantal anderen de kinderen vertegenwoordigt die in armoede leven. Ze is een van de drie gezichten van de campagne, maar de enige gedupeerde van de Toeslagenaffaire. Ook neemt ze deel aan een kindpanel, waarbij prinses Laurentien voor de Belastingdienst luistert naar de kinderen om te horen wat zij nodig hebben.

Er gebeuren mooie dingen nu, we hopen dat dit doorzet. Waarschijnlijk zal het zo ongeveer twee jaar gaan duren voordat de Belastingdienst alles heeft opgelost.

Ik hoef geen rijk leven te hebben. Ik wil gewoon mijn baan, een huis en een normaal bestaan leiden met mijn kinderen. Zorgen zullen er heus altijd wel zijn, maar zorgen zoals ik ze de afgelopen jaren heb gekend, dat wil ik echt nooit meer meemaken. Ik wil alleen maar verder met mijn leven, op een gewone, normale manier.” ■